

آشفته بازار فولاد

منبع: متال بولتن
مترجم: محمدرضا خدرلو

۲۷/۱ درصد کاهش نشان داد و کمی آن طرف تر در کشور اوکراین نیز تولید این فلز ۴۹ درصد کاهش یافت. در ماه اکتبر و با تشدید وخامت اوضاع در عرصه تولید فولاد؛ تولید فولاد خام در ایالات متحده آمریکا ۱۶/۸ درصد و در چین نیز به رقم رشد ۳/۹ درصدی در ده ماه نخست سال؛ تولید در ماه اکتبر ناگهان ۱۷ درصد تنزل کرد. به نظر می رسد تولید فولاد در چین بنا به دلایلی مانند: کاهش نرخ رشد اقتصادی، تاثیرات اقتصادی کاهش قیمت فولاد و کاهش سود کارخانه های فولاد سازی؛ برای اولین بار طی چند دهه گذشته کاهش پیدا کرده باشد. وضعیت فعلی بازار جهانی فولاد درست مانند دریایی است که هیچ شناگری از عمق دقیق آب آن آگاهی نداشته باشد. به عبارت دیگر معلوم نیست که در سال جاری تا چه حدی بازار فولاد آشفته باشد اما به قدر یقین می توان گفت که در کوتاه مدت و به دلیل شرایط سخت حاکم بر این صنعت؛ وضعیت نامعلومی بر بازار جهانی فولاد حاکم

تضمین کنند. در واقع این دوره رکود نخستین آزمون بازار جهانی فولاد است که در سال های اخیر اتفاق افتاده است. انتظار می رود که تجارت جهانی فولاد در سال ۲۰۰۹ برای اولین بار در طول سالیان گذشته؛ از رونق بیافتد. همچنین از گوشه و کنار جهان خبرهایی مبنی بر کاهش شدید تولید به گوش می رسد؛ اما در مورد حمایت اقتصادی و حمایت از قیمت، محدودیت های آشکاری وجود دارد که با اتخاذ این راهبرد حاصل خواهند شد. جدیدترین اطلاعات منتشر شده از سوی انجمن بین المللی فولاد؛ بیانگر این موضوع است که در ماه اکتبر سال ۲۰۰۸ تولید فولاد خام در مقایسه با اکتبر سال قبل، به شدن آسیب دید و به میزان بسیار زیادی کاهش یافت. تولید فولاد در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا ۵/۷ درصد کاهش یافت و این در شرایطی بود که کاهش تولید در برخی از کشورهای جهان دو رقمی شد؛ به عنوان نمونه تولید فولاد در روسیه

تغییرات اوضاع بازار فولاد و فلزات غیر آهنی آنقدر ناگهانی بود که ظرف کمتر از ۶ ماه؛ قیمت ها از اوج به پایین ترین سطح ممکن سقوط کردند. اگر رکود در حال تشدید باعث نگرانی تولیدکنندگان فولاد نباشد؛ سوالی که باقی می ماند این است که آیا بازارهای این شرکت ها می توانند بیش از این در برابر واردات فولاد از کشورهای دارای مازاد تولید دوام بیاورند یا خیر. حتی در اثنای سال های پر رونق بازار فلزات در دهه گذشته؛ حساسیت هایی در بازار ایجاد شده بود مبنی بر اینکه فولاد با قیمت غیرمنصفانه ای در بازارهای محلی دامپینگ می شود [مانند جنگ فولاد که بین چین و آمریکا در سال ۲۰۰۲ اتفاق افتاد]. حال با اتفاقاتی که در سراسر دنیا افتاده و باعث انقباض بازار فولاد شده است؛ شاید احتمال تکرار چنین وقایعی حتی بیش از پیش وجود داشته باشد. چراکه با کاهش تقاضا و قیمت، بسیاری از تولیدکنندگان جهانی قصد دارند گردش پولی و حیات اقتصادی خود را

راهبردهای تجاری تولیدکنندگان و بازرگانان فولاد چین را اقتصاد آن کشور هدایت می کند. یعنی اگر صادرات سود آور باشد در آن صورت فولاد به خارج از چین صادر خواهد شد

خواهد بود. نگرانی مشترک در سطح جهان این است که با وجود ظرفیت بسیار عظیم تولید فولاد در کشور چین، چه اتفاقی خواهد افتاد؟ چون رشد اقتصادی این کشور؛ هر چند اندک، کاهش محسوس یافته است و بازار داخلی آن توان جذب تمام تولید فولاد آن را ندارد! نگرانی اینجاست که نکند صادرات فولاد این کشور حتی از رکورد تاریخی سال ۲۰۰۷ که به ۶۸/۲ میلیون تن رسیده بود هم فراتر رود و این اتفاق، رنگ و بوی دامپینگ به خود بگیرد و باعث شکست بازارهای جهانی فولاد شود؟

رشد اقتصادی چین در سال ۲۰۰۸ به ۹ درصد رسید ولی دولت مردان آن کشور تلاش دارند تا رشد ۸ درصدی را برای سال ۲۰۰۹ تضمین کنند. این میزان رشد حد اقل مورد نیاز برای اقتصادی است که هر سال میلیون ها نفر وارد بازار کار آن می شوند و به سن اشتغال می رسند. یعنی چینی ها با عنایت به وخامت اوضاع؛ به حداقل هم رضایت داده اند.

بر اساس اطلاعات موجود؛ ظرفیت تولید فولاد در چین در سال ۲۰۰۸ برابر با ۶۱۰ میلیون تن بود که با ۳۷ درصد از کل تولید جهان برابر است. این کشور در سال ۲۰۰۱ توانست میزان تولید فولاد در جهان را ۱۴ درصد افزایش دهد. اما این رشد تحت تاثیر افزایش مصرف داخلی آن کشور قرار گرفته است. بر اساس گزارش مشترک موسسه مشاوره و تحقیقات یورواستراتیژی؛ مستقر در انگلیس و آژانس آمار آهن و فولاد (ISSB) که در اکتبر سال گذشته منتشر شد؛ چینی ها در سال ۲۰۰۸ به تنهایی ۳۵ درصد از کل تولید جهان را مصرف کردند. بر این مبنا، مصرف فولاد در چین طی سال ۲۰۰۸ بالغ بر ۴۳۲ میلیون تن بود.

چین پس از آنکه برای سال های سال، یکی از بزرگ ترین واردکنندگان فولاد محسوب می شد؛ سرانجام توانست در سال ۲۰۰۶ برای نخستین بار به عنوان صادرکننده این فلز محسوب شود و ۲۵ میلیون تن مازاد تولید خود را به خارج صادر نماید. در سال ۲۰۰۷ مازاد تولید چین به ۴۵ میلیون تن رسید و در همین سال توانست با ۶۸/۵ میلیون تن صادرات به بزرگ ترین صادرکننده فولاد در جهان تبدیل شود.

در حقیقت چین از سال ۲۰۰۰ به این طرف بزرگ ترین صادرکننده مقاطع بلند (مانند بیلت) بوده است. در پی این رویداد تولید انواع محصولات رول نیز از سال ۲۰۰۶ به حد صادرات رسید و از این سال بود که چین یک تاز بلامنازع صادرات فولاد در جهان شد.

سایه سنگین چین بر بازار فولاد جهان
در ماه دسامبر ۲۰۰۸ متال بولتن اقدام به برگزاری کنفرانسی با عنوان "راهبردهای موفقیت در زمینه فولاد" در اروپا کرد. یکی از مباحثی که در این کنفرانس مطرح شد و نظرات

زیادی پیرامون آن را به گردید؛ مساله احتمال خطر عرضه سیل آسای فولاد از سوی چین بود. لوئیس کوئیجز از اقتصاددانان بانک جهانی در این کنفرانس اعلام کرد که دولت چین به دلیل وجود پروژه های عظیم ساختمانی، بجای صادرات فولاد بیشتر روی تقاضای داخلی متمرکز شده است. اما گئوف بوید؛ از جمله کارشناسان آسیا اقیانوسیه بود که اعتقاد داشت حتی با وجود بسته مشوق ۵۸۶ میلیارد دلاری چین نیز که اخیرا اعلام شده است؛ تقاضای داخلی برای فولاد تقویت نخواهد شد؛ بنابراین تولیدکنندگان و صادرکنندگان چینی به طور فزاینده ای به دنبال بازارهای خارجی برای عرضه محصولات فولادی خود خواهند بود.

مرجان اودمان، مدیر یکی از شرکت های فولاد سازی نیز تاکید کرد که صنعت جهانی فولاد باید نسبت به هر نوع حرکت فرصت طلبانه در هر نقطه از جهان که بوی دامپینگ به مشام برسد؛ واکنش سریع نشان دهد.

طی چند ماه اخیر دولت چین بسیاری از موانع صادراتی را که برای محدود سازی صادرات فولاد وضع کرده بود رفع کرده است. از جمله موانعی که وضع شده بود می توان به مالیات های صادرات فولاد اشاره کرد.

از جمله این اقدامات که از اول ماه دسامبر ۲۰۰۸ به اجرا گذاشته شده اند و می توانند به نوبه خود نوعی مشوق های صادراتی نیز به حساب آیند؛ می توان به حذف ۵ درصد مالیات صادرات رول ورق نورد گرم؛ ۱۰ درصد مالیات مقاطع فولادی؛ ۱۵ درصد مالیات نورد گرم، ورق گالوانیزه و تسمه های فولادی اشاره کرد. وضع تعرفه های فوق باعث شده بود تا صادرات فولاد چین ۳۵ درصد کاهش یابد. حال با رفع این موانع مالیاتی باید انتظار داشت تا بار دیگر صادرات فولاد توسط این کشور افزایش یابد.

چین بطور تاریخی برای صادرات فلزات و فولاد مشوق هایی وضع کرده بود اما در چند سال گذشته و بدلیل افزایش رشد اقتصادی و نیاز بیشتر به مصرف فولاد در داخل کشور سعی

داشته است تا با وضع قوانین مالیاتی در فرآیند صادرات کالاهای فلزی محدودیت ایجاد کند. تغییر سیاست و حذف موانع صادراتی از سوی کشور چین باعث نگرانی و اعتراض کشورهای جهان شده است. در این راستا برخی از کشورها اقدام به مقابله به مثل کرده اند. به عنوان نمونه ایالات متحده آمریکا برای جلوگیری از واردات بی رویه لوله های جوشکاری شده از چین؛ برای واردات این نوع کالا ۴۰ درصد عوارض واردات وضع کرده است.

به طور کلی؛ صادرات فولاد از طرف چین در سال ۲۰۰۸ کاهش داده شد. صادرات فولاد چین در نیمه نخست سال ۲۰۰۸ در مقایسه با سال قبل از آن ۳۱ درصد کاهش داشت اما افزایش صادرات در سه ماهه سوم به این معنی است که صادرات فولاد از سوی چین از نظر وزنی از ماه ژانویه تا اکتبر ۹/۴۵ درصد کمتر از دوره مشابه در سال ۲۰۰۷ بوده است.

به اعتقاد شان ریمیر؛ از کارشناسان موسسه مشاوره ای یورو استراتژی، با توجه به ساختار فعلی بازار فولاد پس از وقوع بحران مالی، قدر مسلم میزان تولید و صادرات فولاد چین نیز پایین خواهد بود اما این وضع به مفهوم آن نیست که چین نمی تواند بزرگ ترین صادرکننده فولاد جهان باشد. راهبردهای تجاری تولیدکنندگان و بازرگانان فولاد چین را اقتصاد آن کشور هدایت می کند. یعنی اگر صادرات سود آور باشد در آن صورت فولاد به خارج از چین صادر خواهد شد.

بیش از نیمی از صادرات فولاد چین به کشورهای شرق آسیا انجام می شود و کره جنوبی به تنهایی بیش از ۲۶ درصد از فولاد صادراتی چین را جذب می نماید. ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۸ بالغ بر ۶/۴ میلیون تن فولاد از چین وارد کردند و در همین حال ایالات متحده آمریکا نیز ۳/۵ میلیون تن از چین فولاد وارد کرد.

جدول زیر میزان واردات فولاد (میلیون تن) از چین توسط بزرگ ترین واردکنندگان جهان را نشان می دهد:

کشور واردکننده	واردات ۲۰۰۷	واردات ۹ ماه اول ۲۰۰۸
آمریکا	۴/۱۳۴	۳/۴۶۰
ایران	۳/۳۱۵	۰/۷۸۶
امارات	۲/۱۱۰	۲/۵۲۶
هند	۲/۸۸۰	۱/۴۵۸
سنگاپور	۲/۱۵۴	۱/۵۲۶
کره جنوبی	۱۳/۰۹۰	۱۲/۱۶۶
تایوان	۲/۶۳۲	۱/۴۲۱
تایلند	۲/۰۹۰	۱/۳۲۸
ویتنام	۴/۳۳۴	۲/۵۴۰
بلژیک	۲/۵۶۴	۱/۴۹۸
ایتالیا	۳/۳۴۱	۲/۳۳۰
اسپانیا	۲/۳۰۲	۰/۹۷۵
ترکیه و CIS	۱۳/۲۹۷	۸/۰۶۵

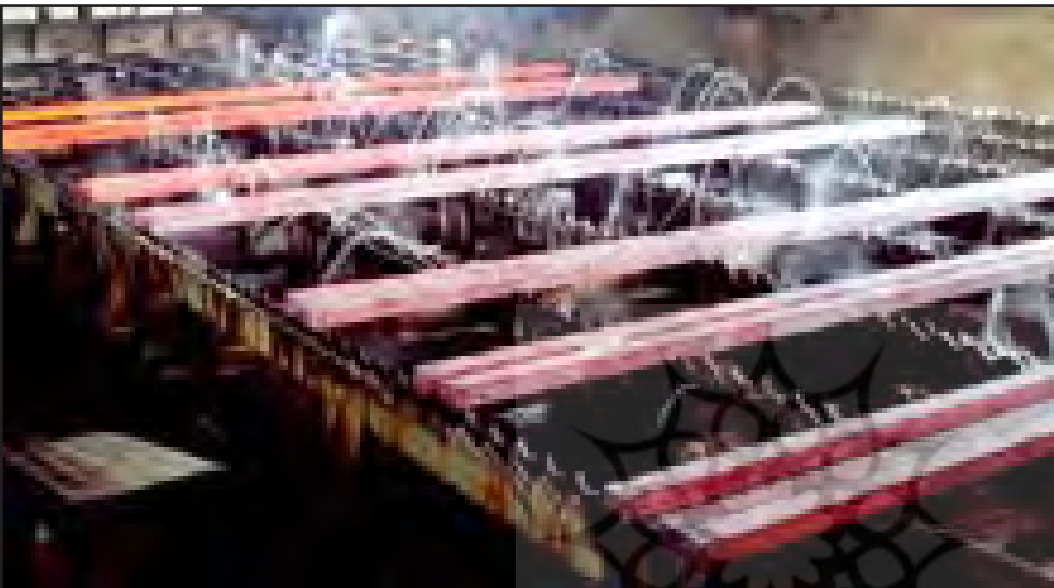
منبع: ISSBLtd

به گزارش انجمن جهانی فولاد؛ تولید فولاد ژاپن از ژانویه تا اکتبر ۲۰۰۸ در مقایسه با دوره مشابه سال قبل نزدیک به ۲/۷ درصد رشد نشان داد. در همین حال میزان صادرات این کشور نیز به ۳۳/۴۸ میلیون تن رسید که در مقایسه با سال ۲۰۰۷ حدود ۱۰ درصد افزایش داشته است. با این وجود علایم کاهش تولید و صادرات در صنعت فولاد ژاپن از ماه اکتبر سال ۲۰۰۸ نمایان شد و تولید فولاد خام در ماه اکتبر نسبت به اکتبر سال قبل ۲/۷ درصد تنزل کرد و میزان

اروپا قرارداد داشت. اروپا برای نیل به این هدف؛ در ۹ ماه نخست سال گذشته صادرات فولاد را با ۱۰/۱ درصد افزایش به ۱۸/۲۳ میلیون تن افزایش داد. به گفته تاچلت؛ عامل غالب در اتحادیه اروپا، واردات فولاد از چین بوده است که مهم‌ترین دلیل آن اختلاف قیمت فولاد تولید اروپا و چین است. روند واردات فولاد به اروپا در سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸ شتاب گرفت اما با توجه به آمارهای موجود؛ به دلیل بروز بحران کاهش یافته است. بنابراین ثبت سفارش واردات فولاد

انتظار می‌رود که واردات فولاد از چین توسط این مصرف‌کنندگان عمده؛ با زهم کاهش یابد. بنابراین و در نتیجه آثار بحران مالی بر اقتصاد کشورهای واردکننده فولاد از چین؛ تخلیه انبارها در دستور کار قرار خواهد گرفت و خرید به حداقل ممکن تقلیل خواهد یافت. از جمله علایم اتخاذ این سیاست می‌توان به ثبت سفارش واردات فولاد در ایالات متحده آمریکا اشاره کرد که در ماه نوامبر در مقایسه با دوره مشابه سال ۲۰۰۷ دست کم ۲۳/۳ درصد کاهش یافت.

بازار فولاد اروپا

طبق گزارش انجمن آهن و فولاد ایالات متحده آمریکا؛ در یازده ماه نخست سال ۲۰۰۸؛ میزان واردات فولاد به آمریکا به ۲۹/۵۸ میلیون تن رسید که در مقایسه با دوره مشابه سال ۲۰۰۷ دست کم ۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. اما حتی در این دوره زمانی، واردات برخی از محصولات فولادی نسبت به سال ۲۰۰۷ افزایش چشمگیری نشان می‌دهد؛ از جمله واردات انواع لوله با ۸۹ درصد افزایش و میله‌های تولید شده به روش نورد گرم که ۱۰ درصد افزایش واردات نشان داد.

اتحادیه اروپا نیز از سال ۲۰۰۶ به این طرف از صادرات به واردات رو آورده و به عنوان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان فولاد در سطح جهان مطرح شده است. اعضای این اتحادیه در سال ۲۰۰۷ بالغ بر ۱۵/۹ میلیون تن واردات فولاد داشتند اما این عدد در سال ۲۰۰۸ به ۲۵/۶ میلیون تن افزایش یافت.

کارل تاچلت؛ مدیر امور بین‌المللی کنفدراسیون صنایع آهن و فولاد اروپا موسوم به Eurofer اعلام کرد که اروپا پس از تجربه یک رشد ۶۱ درصدی در سال ۲۰۰۶ و ۲۶ درصد دیگر در سال ۲۰۰۷ در بخش واردات فولاد؛ تلاش دارد تا در سال ۲۰۰۹ به سمت صادرات این فلز حرکت کند. این مدیر اروپایی ادعا می‌کند که اتخاذ این سیاست حتی قبل از آغاز بحران مالی در جهان نیز در دستور کار اتحادیه

صادرات نیز تنها به حد ۷۷/۹ درصد سپتامبر ۲۰۰۸ رسید. حتی با کاهش صادرات فولاد؛ کشور آفتاب تابان خواهد توانست در سال ۲۰۰۹ مازاد تجاری خود را حفظ کند.

تجارت فولاد ژاپن نیز مانند چین؛ آسیا محور است و در این قاره کهن متمرکز شده است. کره جنوبی، چین، تایلند و تایوان به ترتیب مهم‌ترین واردکنندگان فولاد از ژاپن هستند و ایالات متحده آمریکا نیز در سال ۲۰۰۷ با واردات ۱/۵۵ میلیون تن فولاد از ژاپن به عنوان پنجمین بازار فولاد ژاپن مطرح شد.

ماحصل کل کلام این است که در سال ۲۰۰۹ برای نخستین بار در طول سالیان گذشته باید شاهد کاهش شدید تجارت جهانی فولاد باشیم و این اتفاق درست زمانی رخ می‌دهد که میانگین نرخ رشد در جهان طی قرن جاری به ۸ درصد رسیده است.

پیش‌بینی‌ها و تحلیل‌هایی که در حال حاضر از وضعیت بازار جهانی فولاد به عمل می‌آید بسیار غیرواقعی به نظر می‌رسد. آنچه مسلم است که بیشترین تحلیل در بازار جهانی فلزات مربوط به فولاد است و این فلز به عنوان شاخص بازار جهانی تعریف شده است.

به اروپا از مبدأ چین تنها در ماه اکتبر به ۹۲۰ هزار تن رسید اما در ماه نوامبر به ۳۳۰ هزار تن کاهش یافت.

دلیل این رویداد بسیار ساده است: تقاضا در اتحادیه اروپا در حال کاهش است و تمام انبارها مملو از فولاد است. اما نگرانی بزرگی که پیش روی قرار دارد به تولید فولاد و حمل و نقل آن مربوط می‌شود که برای ایجاد موازنه بین عرضه و تقاضا روی خواهد داد.

کنفدراسیون صنایع آهن و فولاد اروپا در آخرین گزارش خود (اکتبر ۲۰۰۸) اعلام کرد که واردات فولاد به اروپا از کشورهای ثالث به میزان ۱۷ درصد کاهش یافت و به احتمال زیاد صادرات اروپا نیز ۹ درصد تقلیل یافته است.

پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۰۹ میزان واردات فولاد به اتحادیه اروپا در مقایسه با سال قبل ۲/۵ درصد افزایش نشان دهد و صادرات فولاد نیز ۰/۳ درصد کاهش خواهد داشت.

بازار فولاد ژاپن

ژاپن سال‌ها بزرگ‌ترین فولاد ساز جهان محسوب می‌شد؛ تا اینکه در سال ۲۰۰۷ این جایگاه را به چین واگذار کرد. با این وجود تولید و صادرات فولاد این کشور در سال ۲۰۰۸ نیز بسیار عالی بود و این کشور توانست جایگاه بالای خود را در بازارهای جهانی حفظ کند. بنا